

Minerální krmiva v praxi. Jak je využíváme a co od nich očekáváme.

Ing. Ondřej Faltus, VVS Verměřovice, Doc. Ing. Jiří Kamler, PhD. MENDELU Brno, LDF

Podávání minerálních krmiv je jednou z možností, jak významně zlepšit potravní podmínky zvěře v honitbě. Jejich potřeba souvisí se složením půd v daném regionu a také potravní specializací zvěře a může se proto lišit v různých oblastech. Pokud bychom chtěli minerální krmiva optimálně využívat, znamenalo by to přizpůsobovat jejich složení jednotlivým honitbám a v nich ještě druhům zvěře a věkovým kategoriím a také jejich složení a dávkování měnit v průběhu roku. Tyto požadavky jsou u volně žijící zvěře, navíc při nutnosti zachovat únosnou cenu této výživy nereálné, ovšem zvěř má vysokou přizpůsobivost a s mírnými přebytky se vyrovná a ze směsi využije to, co aktuálně potřebuje. Proto můžeme konstatovat, že přesto, že dávkování minerálních krmiv pro zvěř je jen orientační, byl jejich příznivý vliv na kondici, zdravotní stav a také velikost trofejí zvěře spolehlivě zdokumentován v mnoha případech. Proto jejich využívání můžeme doporučit ve všech honitbách bez rozdílu.

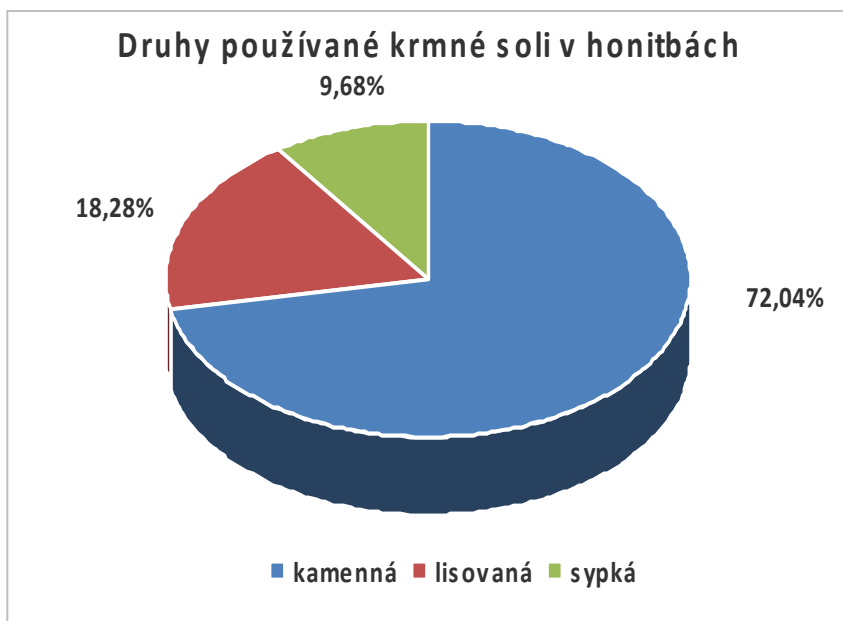
Pokud se podaří zajistit krmiva, která svým složením budou dobře odpovídat potřebám zvěře, bude jejich efekt samozřejmě větší a zároveň bude možné snížit jejich dávkování a tím i ušetřit náklady uživatelů honiteb. Proto se v současné době intenzivně zabýváme zpřesněním potřeb zvěře, které umožní vyrobit optimální krmiva. Vedle této výzkumné práce je ovšem třeba myslet i na to, aby krmiva užitnými vlastnostmi a cenou vyhovovala těm, kdo je budou nakupovat a podávat zvěři. Z tohoto důvodu jsme uspořádali dotazníkové šetření, pomocí kterého jsme zjišťovali zájem o minerální krmiva a současný stav v jejich využívání. Anketa proběhla formou internetového dotazníku, přičemž na ni odpovídali zejména ti, jež se o výživu zvěře více zajímají. Do uzávěrky odpovědělo necelých 100 lidí, a protože jsou některé výsledky zajímavé a poučné, zpracovali jsme je do následujícího přehledu.

Kdo odpovídal?

Anketa byla anonymní a odpovídali ti, kdo jsou v kontaktu s portálem www.sparkata.cz, tedy zájemci o kvalitní výživu zvěře. Odpovědi byly nastaveny tak, aby postihly situaci v honitbách. Výměra honitby dosahovala v průměru 1 770ha a u 67% bylo uživatelem myslivecké sdružení. U téměř poloviny honiteb se ze spárkaté zvěře vyskytovala pouze srnčí a černá zvěř. Pouze pro jednu pětinu zúčastněných honiteb byl významný poplatkový lov trofejové zvěře. Tato fakta potvrzují, že odpovídali zejména uživatelé větších honiteb a z části ti, kteří mají důvod o zvěř více pečovat z důvodu poplatkového lovu.

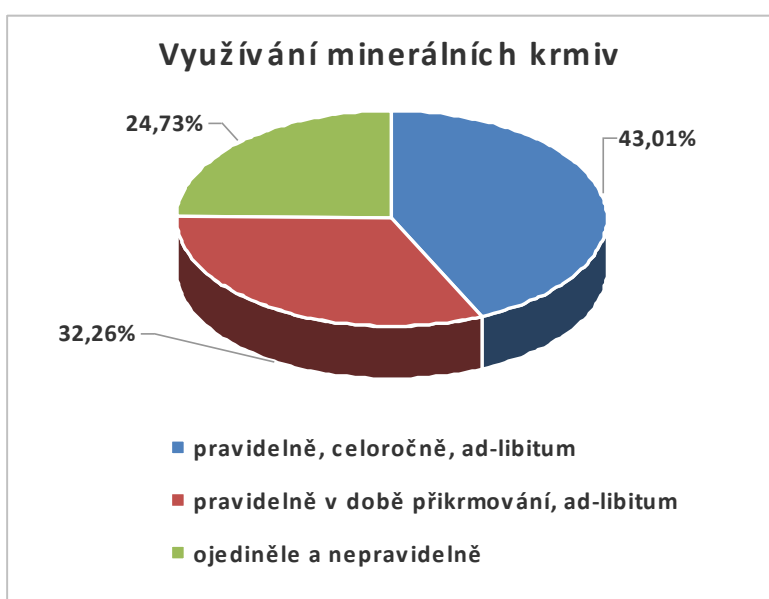
Čím zvěř krmíme?

Necelá polovina dotazovaných respondentů uvedla, že ve svých honitbách zvěři předkládají minerální směsi. Stejně velká skupina používá jen sůl a pouze jedno procento respondentů uvádí, že zvěři nepředkládají žádné minerální doplňky. Toto zjištění je na první pohled potěšující, protože většina honiteb zvěři minimálně sůl předkládá, ovšem na druhou stranu jen polovina dává ještě něco navíc. Co se druhu předkládané krmné soli týče, 72 % respondentů uvedlo, že používá sůl kamennou. Lisovaná sůl v podobě kostek vyhovuje 18 % respondentů a sypkou sůl používá 10 % dotazovaných.

Kdy a jak minerální krmiva předkládáme?

Minerální krmiva jsou u 43 % respondentů zvěři předkládána pravidelně, zvěř je má k dispozici celoročně a v neomezeném množství. Pravidelně, neomezeně, ovšem pouze v době příkrmování předkládá minerální krmiva 32 % dotazovaných a 25 % uživatelů tyto minerální krmiva zvěři předkládá ojediněle a nepravidelně. Tato otázka potvrzuje předchozí odpovědi, kdy jsou vidět rezervy ve využívání minerálních krmiv. Především je dobré si uvědomit, že zvěř v zimě sice strádá nedostatkem potravy, ale deficity minerálií mohou být významnější v době vegetace, kdy navíc probíhá výměna srsti, samice kojí mláďata a samečům roste paroží. Podávání minerálií během vegetace by tak mělo být součástí myslivecké péče všude, kde máme za cíl s kvalitou zvěře něco dělat a omezit jej jen na dobu nouze není vhodné.

Necelá polovina respondentů (44 %) předkládá zvěři směs minerálního krmiva spolu s krmivem jadrným. Pouhé 1 % dotázaných toto minerální krmivo míchá s objemným krmivem. Neomezeně zvěři předkládá kusovou formu lizu 37,63 % respondentů a 17,20 % respondentů odpovědělo, že zvěři předkládá neomezeně sypkou směs ve slanisku. Zajímavé zjištění je poměrně malá ochota myslivců dávat minerálie do slanisk a naopak vysoká míra míchání s jádrem. To ale znamená, že veškeré příkrmování mineráli je zaměřeno na zimní období a s koncem příkrmování končí a navíc je velmi problematické dávkování, protože zvěř lehce přijme nadbytky minerálií, zejména pokud se dominantní kusy nechají ovládat krmeliště. Zde je opět velká rezerva a prostor pro zvýšení znalostí uživatelů honiteb a využívání slanisek.

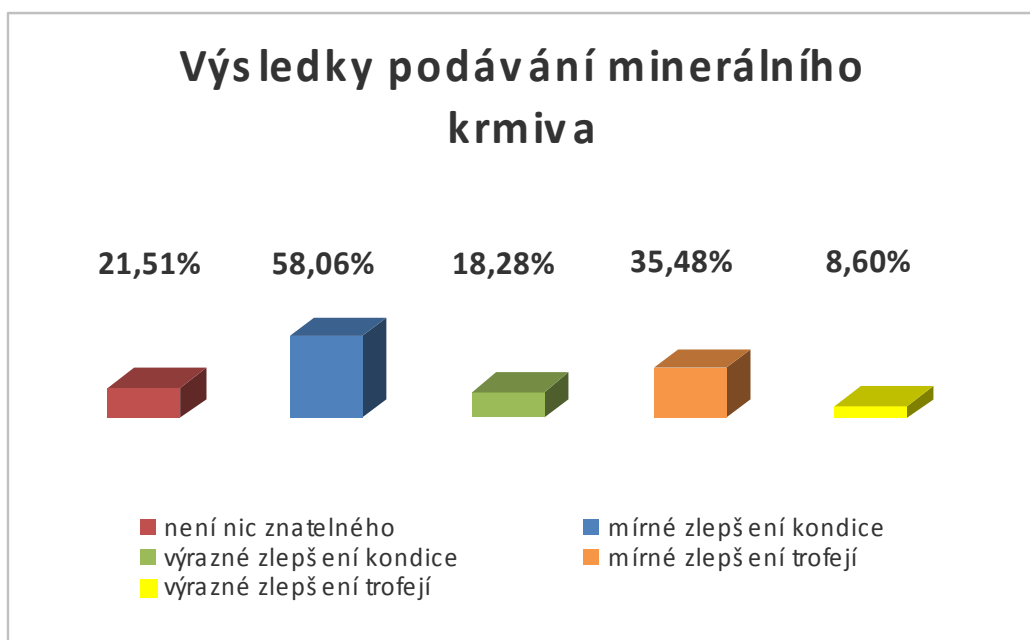

Jak hodnotíme výsledek příkrmování mineráliemi?

Více než polovina respondentů se domnívá, že podle jejich dosavadních zkušeností má podávání minerálního krmiva efekt v mírném zlepšení kondice. Dalších 35 % dotázaných uvedlo, že minerálie mírně zlepšují trofeje u zvěře, naopak 9 % respondentů se domnívá, že zlepšení trofejí je výrazné. Žádný podstatný vliv na zvěř nezaznamenalo 21 % respondentů. Tato otázka ukazuje na to, že téměř polovina uživatelů minerálních krmiv nemá z jejich nákupu a podávání zjevný významný přínos a dělají to proto, že to považují za správné. I proto bychom rádi pomohli uživatelům honiteb zlepšit péči o zvěř tak, aby byly v krátké době zjevné její výsledky. Uvědomujeme si, že péče o zvěř je samozřejmě komplexní a špatná kondice zvěře může mít více příčin, ale jednou z cest na které pracujeme je pomoc uživatelům honiteb, aby krmiva předkládali ve správných dávkách, obdobích a takovým způsobem, který jim zajistí předpokládaný efekt.

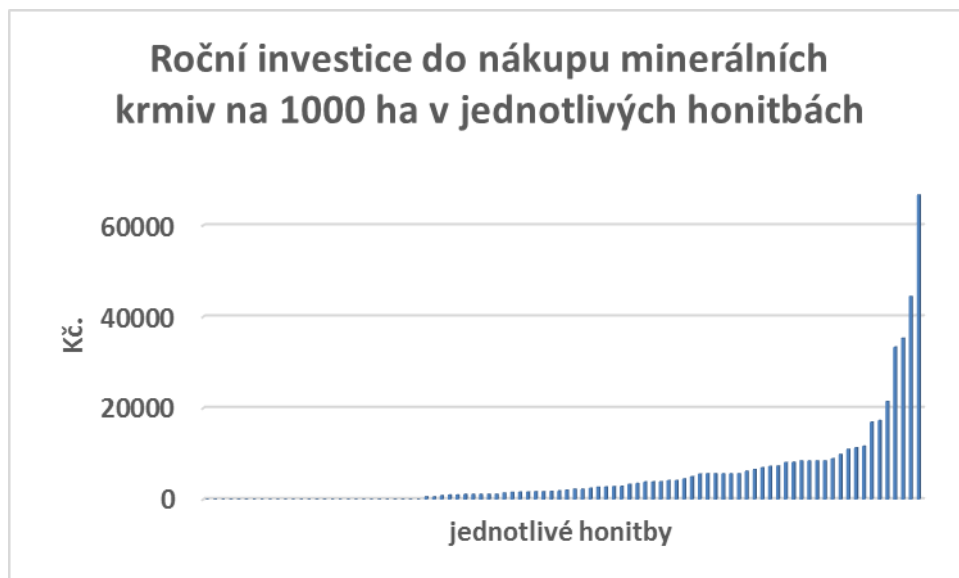
Přitom více než polovina respondentů je se současnou nabídkou minerálních krmiv a jejich používáním v honitbě spokojena. Dalších 29 % dotázaných má k zavedenému systému

výhrady, ale zároveň neznají žádné reálně využitelné produkty. Uživatelů, kteří jsou nespokojeni a chtějí stav v honitbě změnit, je 13 %.

Kolik do minerálních krmiv investujeme?

Převážná většina respondentů (82 %) se zajímala o složení krmiv a porovnává kvalitativní parametry s cenou výrobků. Dvě třetiny uživatelů honiteb mají zájem o minerální krmiva, které chtějí využívat vedle soli a v průměru jsou ochotní do jejich nákupu investovat 5281 Kč na 1000 ha honitby. V grafu je vidět obrovské rozdíly v plánovaných investicích do minerálních směsí mezi honitbami. To je způsobeno tím, že některé menší honitby na zvěři skutečně nešetří, zatímco jiné větší minerální výživu zvěře omezují jen na sůl, případně tam jiné minerály dávají jen na ozdobu. Samozřejmě v této oblasti neplatí, že čím více, tím lépe, ale určitý nedostatek některých minerálů v potravě zvěře je obecný jev dnešních honiteb a jejich podávání by mělo odpovídat počtu zvěře v honitbě. Uvědomme si, že za 5281 Kč (průměr investice do nákupu minerálních krmiv na 1000 ha) seženeme přibližně 100 kg minerálních krmiv pro zimní příkrmování a 75 kg minerálního krmiva do slanisek. Již toto množství (samozřejmě v závislosti na počtu zvěře) nám výrazně pomůže v naší zodpovědné péči o zvěř v honitbě.

Závěrem můžeme konstatovat, že se minerální krmiva stávají postupně nedílnou součástí myslivecké péče o zvěř a poměrně velká část uživatelů honiteb s jejich pravidelným používáním počítá. Využívání minerálií je ovšem velmi nerovnoměrné, vedou honitby, kde se uživatelé zajímají o chovnou a trofejovou hodnotu zvěře pro možnost lovit sami kvalitní zvěř nebo z důvodu poplatkového lovu. Nemalá část uživatelů honiteb také není zcela přesvědčena o tom, že podávání minerálů má v jejich honitbě zřejmé pozitivní důsledky. V těchto případech by bylo dobré vyhodnotit účinnost honitby a způsob příkrmování, což by mohlo odhalit příčinu tohoto zdánlivého nesouladu. Závěrem bychom rádi poděkovali všem, kdo vyplněním dotazníku pomohli získat podklady pro tento příspěvek.

Kontakty na autory: faltus@vvs.cz, jiri.kamler@gmail.com